

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2022-02-09
Besvaras senast
2022-02-16 kl. 12.00

Till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2021/22:1042 Förändring av det svenska systemet med domarutnämning

EU har kritiserat Polen för att politisera rättsväsendet, och företrädare för Sveriges regering har många gånger högt instämt i kritiken. Man har bland annat anklagat Polen för att politiskt styra vilka som utnämns till domare. Samtidigt har det också riktats kritik mot hur andra system för domarutnämning ser ut, såsom det svenska. Bland andra har Justitiekanslern väckt frågan om översyn.

I Sverige har man en statlig myndighet som heter Domarnämnden. Den har till främsta uppgift att lämna förslag till regeringen i ärenden om utnämning av ordinarie domare eller hyresråd. Domarnämndens ledamöter och ersättare förordnas för en tid av högst fyra år och består av nio ledamöter, och för varje ledamot finns det en personlig ersättare. Riksdagen väljer fyra ledamöter och fyra ersättare som ska representera allmänheten. Övriga fem ledamöter och fem ersättare förordnas av regeringen.

Domarnämnden, vars majoritet av ledamöter utses av regeringen, lämnar förslag på domare till just regeringen, som beslutar om utnämningen. Sveriges system om domarutnämning är alltså i högsta grad politiserat och inte oberoende. Att detta system inte varit föremål för mer omfattande diskussion grundar sig förmodligen i den långa socialdemokratiska regeringstraditionen i Sverige, och så länge socialdemokrater får styra anser ju de själva att allt är i sin ordning. I höstas gick dock Justitiekanslern ut och ansåg att man i Sverige borde diskutera domstolsväsendets förhållande till det politiska systemet.

Rättsväsendets oberoende är en grundbult i den konstitutionella demokratin.

Mot bakgrund av regeringsföreträdares omfattande utfall mot det polska systemet, som alltså inte är i närheten av det svenska, vill jag fråga justitie- och inrikesminister Morgan Johansson:

Avser ministern att ta initiativ till att förändra det svenska systemet med att utnämna domare för att göra det mindre politiskt styrt och mer oberoende, och om inte, varför?

.....

Björn Söder (SD)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch